

DOI 10.31392/ONP.2786-6890.6(1)/2.2024.01

UDC 78:316.77

MUSIC AS A MEANS OF INTERCULTURAL COMMUNICATION

Xia Wang

PhD student in Pedagogy,
Dragomanov Ukrainian State University,
9 Pyrohova Str., Kyiv, Ukraine
<https://orcid.org/0000-0002-9468-0486>
e-mail: sxdtwx1990@gmail.com

Abstract. *The article explores the role of music as a powerful tool for the development of intercultural communication and cultural tolerance in the context of modern globalization and intensive intercultural exchanges. Music, due to its universal nature, has a unique ability to overcome language and cultural barriers, to promote empathy, mutual respect and cultural sensitivity among representatives of different cultural traditions.*

The importance of music in intercultural communication is reinforced by its ability to reflect and convey emotional and cultural meanings, which allows people from different cultures to find common ground and reduce cultural tensions. The article analyzes in detail the various aspects of music's impact on cultural identity and social integration, and discusses how music can be used as an effective method for fostering tolerance and mutual understanding.

The main purpose of the article is to study the role of musical art in intercultural communication and to develop practical methodological approaches for its implementation in the pedagogical process. To achieve this goal, the theoretical foundations of intercultural communication and the role of music in this process are analyzed. In particular, the article examines how musical traditions can be integrated into educational programs to support cultural exchange and increase students' cultural sensitivity. The study presents practical examples of successful application of musical practices in educational institutions, including the organization of cultural music festivals, interactive classes with traditional musical instruments, and the use of multimedia resources to study musical traditions.

The article also provides recommendations for educators, researchers, and music education professionals who want to use music to support intercultural communication. It offers valuable resources and guidelines for creating effective educational programs that promote cultural understanding and integration in the learning process. The latter findings confirm the significant potential of music as a means for developing intercultural relations, as well as the need for further research and implementation of new methodological approaches in pedagogical practice to maximize this potential. Thus, the article is an important resource for anyone interested in using music to improve intercultural relations and create an integrative learning environment.

Key words: *intercultural communication, musical art, tolerance, cultural exchange, pedagogical methods, cultural sensitivity, cultural interaction.*

DOI 10.31392/ONP.2786-6890.6(1)/2.2024.01

УДК 78:316.77

МУЗИЧНЕ МИСТЕЦТВО ЯК ЗАСІБ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ

Ван Ся

здобувачка третього (освітньо-наукового)
рівня вищої освіти,
Український державний університет
імені Михайла Драгоманова,
вул. Пирогова, 9, Київ, Україна
<https://orcid.org/0000-0002-9468-0486>
e-mail: sxdtwx1990@gmail.com

Анотація. У статті досліджується роль музичного мистецтва як потужного інструменту для розвитку міжкультурної комунікації та культурної толерантності в умовах сучасної глобалізації та інтенсивних міжкультурних обмінів. Музика, завдяки своїй універсальній природі, має унікальну здатність долати мовні і культурні бар'єри, сприяти формуванню емпатії, взаємоповаги та культурної чутливості серед представників різних культурних традицій.

Важливість музичного мистецтва у міжкультурній комунікації підкріплюється його здатністю відображати і передавати емоційні та культурні значення, що дозволяє людям з різних культур знаходити спільну мову і знижувати культурні напруження. У статті детально аналізуються різні аспекти впливу музики на формування культурної ідентичності та соціальної інтеграції, а також розглядається, як музичне мистецтво може бути використане як ефективний метод для виховання толерантності й взаєморозуміння.

Основною метою статті є дослідження ролі музичного мистецтва у міжкультурній комунікації та розробка практичних методичних підходів для його впровадження у педагогічний процес. Для досягнення цієї мети проведено аналіз теоретичних основ міжкультурної комунікації та ролі музичного мистецтва у цьому процесі. Зокрема, стаття розглядає, як музичні традиції можуть бути інтегровані в освітні програми, щоб підтримувати культурний обмін і підвищувати культурну чутливість учнів. У дослідженні представлено практичні приклади успішного застосування музичних практик в навчальних закладах, включаючи організацію культурних музичних фестивалів, інтерактивних занять з традиційними музичними інструментами і використання мультимедійних ресурсів для вивчення музичних традицій.

Стаття також надає рекомендації для педагогів, дослідників і фахівців у сфері музичної освіти, які прагнуть використовувати музичне мистецтво для підтримки міжкультурної комунікації. Вона пропонує цінні ресурси та методичні рекомендації для створення ефективних освітніх програм, що сприяють культурному взаєморозумінню та інтеграції в навчальному процесі. Останні висновки підтверджують значний потенціал музики як засобу для розвитку міжкультурних зв'язків, а також необхідність подальшого дослідження та впровадження нових методичних підходів у педагогічну практику для максимізації цього потенціалу. Таким чином, стаття є важливим джерелом для всіх, хто зацікавлений у використанні музики для покращення міжкультурних зв'язків і створення інтеграційного навчального середовища.

Ключові слова: міжкультурна комунікація, музичне мистецтво, толерантність, культурний обмін, педагогічні методики, культурна чутливість, культурна взаємодія.

Вступ та сучасний стан проблеми дослідження. У сучасному світі, що характеризується глобалізацією та інтенсивними міжкультурними обмінами, питання міжкультурної комунікації набуває особливої актуальності. У цьому контексті музичне мистецтво виступає потужним засобом сприяння взаєморозумінню між представниками різних культур. Музика, як універсальна мова, має здатність долати мовні бар'єри, збагачувати духовний світ людини і сприяти формуванню толерантності та взаємоповаги.

Музичне мистецтво здатне створювати мости між культурами завдяки своїй універсальності та здатності передавати емоції, які є зрозумілими незалежно від культурного контексту. Його роль у міжкультурній комунікації не лише полягає у забезпеченні спільного емоційного досвіду, але й у сприянні культурному обміну, що є критично важливим для формування позитивних відносин між народами. Музика може діяти як інструмент для інтеграції різних культурних традицій, забезпечуючи умов для обміну духовними цінностями і сприяючи розвитку спільного культурного простору.

Дослідження ролі музичного мистецтва у міжкультурній комунікації є важливим для розвитку педагогічної науки, оскільки музика може стати ефективним інструментом виховання молоді у дусі толерантності, взаєморозуміння і мирного співіснування. Вивчення цієї теми має значний потенціал для формування нових методичних підходів, які можуть бути впроваджені у освітній процес, щоб допомогти учням краще розуміти і цінувати культурні відмінності.

Проблема міжкультурної комунікації привертає увагу дослідників з різних галузей знань, таких як соціологія, культурологія, лінгвістика та педагогіка. Одним із ключових аспектів є пошук ефективних засобів та методів для налагодження комунікативного взаєморозуміння між представниками різних культур. Важливість музичного мистецтва як засобу міжкультурної комунікації підтверджується численними дослідженнями, які показують, що музика може служити мостом для культурного обміну, сприяючи глибшому розумінню та взаємоповазі між народами.

Музичне виховання є важливим аспектом формування у дітей і молоді таких якостей, як емпатія, культурна чутливість і толерантність. Музика здатна розвивати ці якості завдяки своєму впливу на емоційний стан і здатності передавати культурні значення, що допомагає виховувати чутливість до культурних відмінностей. Практичне застосування музичного мистецтва у міжкультурній комунікації підтверджується численними міжнародними музичними фестивалями, конкурсами та проектами, які об'єднують представників різних культур і сприяють культурному обміну.

В Україні, хоча тема музичного мистецтва як засобу міжкультурної комунікації є відносно новою, вже з'являються перші дослідження та практичні ініціативи у цьому напрямі. Важливим завданням сучасної педагогічної науки є розвиток методологічної бази для впровадження музичних практик у освітній процес з метою сприяння міжкультурній комунікації. Розробка ефективних методичних підходів і стратегій для використання музики в освітньому контексті може значно полегшити процеси міжкультурного навчання та взаємодії.

Таким чином, актуальність дослідження ролі музичного мистецтва у міжкультурній комунікації обумовлена як глобальними соціокультурними процесами, так і потребами сучасної педагогіки у пошуку ефективних виховних засобів. Музика, як інструмент міжкультурного обміну та взаєморозуміння, має потенціал сприяти формуванню позитивних відносин між різними культурами, що є важливим аспектом для створення гармонійного і толерантного суспільства.

Мета і завдання дослідження. Метою дослідження є вивчення ролі музичного мистецтва у міжкультурній комунікації та розробка ефективних методичних підходів для його використання у педагогічній практиці з метою сприяння культурному взаєморозумінню та толерантності.

Для досягнення цієї мети необхідно вирішити низку **завдань**: аналіз теоретичних основ міжкультурної комунікації та ролі музичного мистецтва в цьому процесі; вивчення впливу музичного мистецтва на формування культурної чутливості та толерантності у дітей та молоді; оцінка існуючих практик використання музики як засобу міжкультурної комунікації у педагогічному процесі; розробка методичних рекомендацій для педагогів щодо впровадження музичних практик у навчально-виховний процес з метою сприяння міжкультурному взаєморозумінню.

Реалізація цих завдань вимагає використання теоретичних та емпіричних **методів**, зокрема аналізу психолого-педагогічних, культурологічних та музичних науково-методичних джерел; емпіричних методів дослідження ефективності музичних практик у педагогічній діяльності; методів спостереження, анкетування та інтерв'ю для збору даних про вплив музики на міжкультурну комунікацію у дітей та молоді.

Це дослідження розширює сучасні уявлення про проблему міжкультурної комунікації, вносячи нові наукові висновки та рекомендації. Воно спрямоване на поглиблене розуміння ролі музичного мистецтва у формуванні культурної чутливості та толерантності, а також на розробку практичних інструментів для використання музики як засобу сприяння культурному взаєморозумінню у педагогічній практиці.

Виклад основного матеріалу дослідження. Музичне мистецтво є важливим і потужним елементом у процесі міжкультурної комунікації завдяки своїй здатності передавати емоції, культурні значення та універсальні переживання. Воно здатне ефективно долати культурні та мовні бар'єри, забезпечуючи спільне переживання емоцій і створення спільних переживань. Здатність музики впливати на емоційний стан і передавати складні емоційні стани робить її унікальним інструментом для розвитку культурного взаєморозуміння і толерантності. Музика, як універсальна мова дозволяє людям з різних культур знаходити спільну мову і перетворювати культурні відмінності на можливості для взаємодії та порозуміння [7].

Музика має здатність відображати і передавати культурні значення та соціальні контексти. Вона є відображенням соціальних, історичних і релігійних норм, які формують кожну культуру. Наприклад, в Україні музичні традиції формувалися під впливом народних ритуалів, історичних подій та соціальних змін. Українська музика часто включає унікальні інструменти, такі як бандура, цимбали та сопілка. Ці інструменти мають глибоке культурне значення і використовуються в різних жанрах, від народних пісень до класичної музики. Яскраві ритми і мелодії українських пісень часто супроводжуються танцями, що виражають радості і філософії народного життя [4].

Китайська музика, у свою чергу, має свої особливості, відзначаючись використанням традиційних інструментів, таких як гуцинь (струнний інструмент), ерху (двострунний скрипковий інструмент) і піпа (китайська лютня). Традиційна китайська музика часто має мініатюрні мелодії і складні ритмічні структури, що відображають філософські концепції даосизму та конфуціанства. Пентатонічні масштаби, які часто використовуються в китайській музиці, створюють унікальну атмосферу і емоційний настрій, що відрізняється від європейської музичної традиції, яка зазвичай має більш складні гармонії і ритми [10].

Порівняння української та китайської музичних традицій підкреслює кілька ключових відмінностей. Наприклад, українська музика часто характеризується живими ритмічними структурами і мелодіями, що підкреслюють народні традиції і соціальні звичаї. Китайська музика, навпаки, може бути більш медитативною і зосередженою на створенні певного емоційного або філософського настрою. Використання унікальних інструментів, таких як бандура і цимбали в Україні, а також гуцинь і ерху в Китаї, додає кожній культурі особливий колорит і характер [9].

Музика також є важливим інструментом для збереження культурної спадщини і передачі знань між поколіннями. Традиційні пісні, що передаються з покоління в покоління, зберігають історичні та культурні знання, формуючи національну ідентичність. Аналогічно, китайські музичні форми, такі як класична опера або народна музика, зберігають культурні норми і філософії, які є невід'ємною частиною китайської спадщини [6].

У сучасному світі музика відображає не тільки культурні особливості, але і стає важливим інструментом глобалізації та культурного обміну. Зростаюча доступність міжнародних музичних ресурсів через цифрові платформи дозволяє людям з різних культур отримувати доступ до різноманітних музичних традицій. Це сприяє зростанню міжкультурного розуміння та взаємодії [8].

Обмін музичними традиціями може також впливати на розвиток нових жанрів і стилів. Крос-культурні колаборації, такі як ф'южн-музика, де поєднуються елементи різних культур, демонструють, як музика може об'єднувати різні традиції та створювати нові культурні продукти. Це підкреслює, що музичне мистецтво є не лише засобом вираження культурної ідентичності, але й важливим механізмом для культурної взаємодії і розвитку глобальної культури [12].

Музика може стати важливим інструментом для покращення культурного взаєморозуміння в педагогічній практиці, якщо її інтегрувати в навчальний процес. Коли музичні традиції різних культур включаються до навчального плану, учні мають можливість зануритися у вивчення різних культурних контекстів і значень. Це дозволяє їм зрозуміти не тільки особливості музичних форм і стилів, але й глибше пізнати культурні цінності та традиції [3].

Вивчення традиційних музичних форм і стилів – це більше ніж просто знайомство з новими звуками. Наприклад, учні можуть вивчати структуру традиційних композицій, ритмічні патерни та використання специфічних інструментів, таких як японський флейта «шіку» або африканські барабани. Аналіз текстів пісень також відкриває можливість для розуміння культурних наративів і соціальних тем, що відображаються в них. Це може включати дослідження поетичних форм, символіки і тем, таких як любов, природа, історичні події чи соціальні проблеми [11].

Практичні заняття, такі як гра на традиційних інструментах або виконання народних пісень, дозволяють учням фізично і емоційно взаємодіяти з культурними традиціями. Наприклад, учні можуть навчитися грати на інструментах, характерних для певної культури, таких як гуслі в українській музиці або ситар в індійській. Це не лише розширює їх музичні навички, але й допомагає краще зрозуміти, як музика інтегрована в соціальне життя різних культур [2].

Організація музичних заходів, таких як фестивалі, конкурси або виступи, може стати платформою для культурного обміну. Такі події не тільки дозволяють учасникам продемонструвати свої культурні традиції, але й відкривають можливості для взаємодії з представниками інших культур. Це допомагає формувати позитивні

міжкультурні зв'язки, сприяє розширенню культурного кругозору і створює атмосферу для обміну досвідом [1, с. 126-140].

Мультимедійні ресурси, такі як відео, аудіозаписи і інтерактивні платформи, також відіграють важливу роль у міжкультурному навчанні. Відеозаписи концертів, майстер-класів або традиційних виконань можуть надати учням реальні уявлення про те, як звучать різні музичні традиції, а також про контексти, в яких вони виконуються. Інтерактивні платформи, які дозволяють учням взаємодіяти з музичними матеріалами, можуть включати віртуальні уроки гри на інструментах, програмування ритмічних патернів або участь у музичних проектах [5].

Проекти і дослідження, що зосереджені на вивченні музичних традицій з різних культур, надають учням можливість глибше дослідити культурні особливості і соціальні контексти. Наприклад, дослідження історії певного музичного інструменту може показати, як він розвивався з часом і які зміни зазнав в різних культурних умовах. Такі проекти також можуть включати порівняння музичних стилів, вивчення їх впливу на культуру і суспільство.

Крос-культурні співпраці, такі як обміни з іншими школами або культурними установами, дають учням безпосередній досвід взаємодії з представниками інших культур. Це може включати участь у спільних проектах, виступах або музичних заходах. Такі співпраці дозволяють учням зануритися в культурні практики і отримати реальний досвід спілкування з представниками інших культур, що сприяє формуванню міжкультурних зв'язків.

Освітні програми і курси, які фокусуються на вивченні музичних традицій, можуть надавати учням всебічне розуміння культурних аспектів музики. Такі програми можуть включати як теоретичні знання про музичні традиції, так і практичні заняття, що дозволяють учням безпосередньо взаємодіяти з музичними матеріалами. Вивчення музичних історій і казок, що відображають різні культурні контексти, може допомогти учням краще зрозуміти значення музики в різних культурах. Це сприяє розвитку уяви і творчого мислення, дозволяючи учням зануритися в культурні традиції і краще зрозуміти їх значення.

Залучення фахівців з глибоким знанням культурних контекстів може бути дуже корисним для створення освітніх матеріалів та організації навчальних заходів. Експерти можуть надати важливі інсайти і допомогти в розробці навчальних планів, що включають музичні традиції різних культур. Музичне мистецтво, таким чином, має значний потенціал для розвитку культурного взаєморозуміння і толерантності, роблячи його важливим інструментом у педагогічній практиці та міжкультурному діалозі. Використання музики для навчання і взаємодії з різними культурами може допомогти створити середовище, в якому культурні відмінності будуть сприйматися як цінність, а не як перешкода для взаєморозуміння.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Музичне мистецтво відіграє важливу роль у міжкультурній комунікації завдяки своїй здатності передавати емоційні і культурні значення, які можуть подолати мовні та культурні бар'єри. Завдяки універсальності музики, вона забезпечує платформу для взаєморозуміння та діалогу між представниками різних культур. Музика дозволяє людям відчувати спільні емоції та переживання, що є ключовим для розвитку емпатії і культурної інтеграції. Її вплив на емоційний стан людини може стати потужним засобом у створенні позитивних міжкультурних зв'язків та розширенні культурного горизонту.

Включення музичних традицій у педагогічний процес допомагає глибше зрозуміти і поважати культурні відмінності. Наприклад, використання традиційних

інструментів, виконання народних пісень і організація музичних заходів у навчальному процесі створюють можливості для розвитку міжкультурних зв'язків і позитивного сприйняття культурної різноманітності. Мультимедійні ресурси, такі як відео, аудіозаписи та інтерактивні платформи, розширюють навчальні можливості, дозволяючи учням активно взаємодіяти з музичними традиціями та культурними контекстами. Це сприяє культурному обміну і забезпечує кращий доступ до різноманітних культурних практик.

Дослідження підтверджує, що музичне мистецтво має значний потенціал у сприянні культурному взаєморозумінню і толерантності. Розробка та впровадження нових методичних підходів для використання музики в освітньому процесі є необхідною для максимізації цього потенціалу. Це включає не лише теоретичне вивчення музики, але й практичні заняття, які дозволяють учням безпосередньо взаємодіяти з музичними традиціями. Ефективні методичні підходи повинні створювати інклюзивне навчальне середовище, яке підтримує культурний обмін і сприяє формуванню позитивних міжкультурних зв'язків.

Таким чином, для досягнення ефективного міжкультурного діалогу і розвитку толерантності важливо продовжувати дослідження і вдосконалення методичних підходів до використання музики в освіті. Це дозволить максимально використовувати потенціал музики як засобу культурного обміну і взаєморозуміння, що є важливим для формування гармонійного і толерантного суспільства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Бервецький З., Хлебнікова Л. Виховуючи музичну культуру. Грані творчості : Книга для вчителя. Київ : Знання, 2009. С. 126-140.
2. Болгарський А. Г. Музична культура в системі підготовки майбутнього вчителя музики. *Науковий часопис Нац. пед. ун-т імені М. П. Драгоманова. Серія 14 : Теорія і методика мистецької освіти* : збірник наукових праць. Київ, 2004. Вип. 1 (6). С. 7-14.
3. Злотник О. Й. Комунікативний простір музичного мистецтва України кінця ХХ – початку ХХІ століття : Дис. на здобуття наук. ступ. канд. мистецтвознавства. Київ, 2019. 254 с.
4. Мистецька освіта в Україні : теорія і практика / Заг. ред. О. В. Михайличенко. Суми : СумДПУ ім. А. С. Макаренка, 2010. 255 с.
5. Міжкультурна комунікація : межі соціального функціонування : матеріали доповідей та виступів міжнародної наукової конференції. Київ : ВПЦ Київський національний університет ім. Тараса Шевченка, 2016. 149 с.
6. Мусатов С. О. Комунікативна парадигма у культурному контексті сучасності. *Культуротвірна функція психологічної науки : монографія / за ред. Г. О. Балла*. Київ; Кіровоград, 2014. С. 148-183.
7. Падалка Г. М. Педагогіка мистецтва (теорія і методика викладання мистецьких дисциплін). Київ : Освіта України, 2008. 274 с.
8. Рамос да Пареха Б. Практична музика. Музична естетика західноєвропейського Середньовіччя та Відродження. Київ : Мистецтво, 2006. С. 339-354.
9. Рудницька О. Українське мистецтво у полікультурному просторі. Київ : ЕксОб, 2000. 208 с.
10. Солодка А. К. Використання сучасних методів у навчанні міжкультурної комунікації. Миколаїв : МДАУ, 2009. С. 6-8.
11. Melnychuk M. Reconstruction Of the Religious Paradigm In The Modern Globalized World. *Scientific Journal*. Published by the decision of the Scientific Council of Khachatur Abovian Armenian State Pedagogical University Department of Philosophy and Logic named after Academician Georg Brutian WISDOM, 2021. Vol. 18, No 2. P. 153-161.

12. Melnychuk M. Symbols Of Sacred Filling Of Religious Musical Art Of Ukraine. *Occasional Papers on Religion in Eastern Europe / Religion in Eastern Europe*, Volume 41, Issue 3. George Fox University, U.S.A., 2021. P. 37-49.

REFERENCES:

1. Bervetskyi, Z., Khliebnikova, L. (2009). Vykhovuiuchy muzychnu kulturu. Hrani tvorchosti [Cultivating musical culture. Facets of creativity] : Knyha dlia vchytelia. Kyiv : Znannia [in Ukrainian].
2. Bolharskyi, A. H. (2004). Muzychna kultura v systemi pidhotovky maibutnoho vchytelia muzyky [Musical culture in the system of training future music teachers]. *Naukovyi chasopys Nats. ped. un-t imeni M. P. Drahomanova. Serii 14 : Teoriia i metodyka mystetskoï osvity – Scientific Journal of the National Pedagogical Dragomanov University. Series 14 : Theory and Methods of Art Education: zbirnyk naukovykh prats. Vyp. 1 (6), 7-14* [in Ukrainian].
3. Zlotnyk, O. Y. (2019). Komunikatyvnyi prostir muzychnoho mystetstva Ukrainy kintsia XX – pochatku XXI stolittia [Communicative Space of Musical Art of Ukraine in the Late Twentieth and Early Twenty-First Centuries] : Thesis for the degree of Candidate of Arts. Kyiv [in Ukrainian].
4. *Mystetska osvita v Ukraini : teoriia i praktyka [Art Education in Ukraine : Theory and Practice]*. (2010). O. V. Mykhailychenko (Ed.). Sumy : SumDPU im. A. S. Makarenka [in Ukrainian].
5. Mizhkulturna komunikatsiia : mezhi sotsialnoho funkcionuvannia [Intercultural communication: the limits of social functioning] : materialy dopovidei ta vystupiv mizhnarodnoi naukovoï konferentsii. (2016). Kyiv : VPTs Kyivskiy natsionalnyi universytet im. Tarasa Shevchenka [in Ukrainian].
6. Musatov, S. O. (2014). Komunikatyvna paradyhma u kulturnomu konteksti suchasnosti. Kul'turotvorcha funktsiia psykholohichnoi nauky [The Communicative Paradigm in the Cultural Context of Modernity. The culture-creating function of psychological science] : monohrafiia / H. O. Balli (Ed.). Kyiv ; Kirovohrad [in Ukrainian].
7. Padalka, H. M. (2008). Pedahohika mystetstva (teoriia i metodyka vykladannia mystetskykh dystsyplin) [Art pedagogy (theory and methods of teaching art disciplines)]. Kyiv : Osvita Ukrainy [in Ukrainian].
8. Ramos, da Parekha B. (2006). Praktychna muzyka. Muzychna estetyka zachidnoevropeiskoho Serednovichchia ta Vidrodzhennia [Practical music. Musical aesthetics of the Western European Middle Ages and Renaissance]. Kyiv : Mystetstvo [in Ukrainian].
9. Rudnytska, O. (2000). Ukrainske mystetstvo u polikulturnomu prostori [Ukrainian art in a multicultural space]. Kyiv : EksOb [in Ukrainian].
10. Solodka, A. K. (2009). Vykorystannia suchasnykh metodiv u navchanni mizhkulturnoi komunikatsii [The use of modern methods in teaching intercultural communication]. Mykolaiv : MDAU, 2009. S. 6-8.
11. Melnychuk, M. (2021). Reconstruction Of the Religious Paradigm In The Modern Globalized World. *Scientific Journal*. Published by the decision of the Scientific Council of Khachatur Abovian Armenian State Pedagogical University Department of Philosophy and Logic named after Academician Georg Brutian WISDOM. Vol. 18, 2, 153-161 [in English].
12. Melnychuk, M. (2021). Symbols Of Sacred Filling Of Religious Musical Art Of Ukraine. *Occasional Papers on Religion in Eastern Europe / Religion in Eastern Europe*. Vol. 41, issue 3. George Fox University, U.S.A., 37-49 [in English].